

Forsikring & Pensions årsmøde 15. maj 2014

Formandens tale - v/ adm. direktør Christian Sagild,
Topdanmark.

Kære minister, gæster og deltagere.
Velkommen til Forsikring & Pensions årsmøde 2014.

Vækst

Det er forår. Ikke kun i naturen, men også i dansk økonomi er der tegn på spirende vækst. Vi er på vej ud af den samfundsøkonomiske krise, der har præget udviklingen i de sidste 5-6 år. Hvad skal der til for, at der igen kommer gang i investeringerne?

Vi har i år valgt at sætte fokus på temaet "Vækst gennem investering". Fordi vi som erhverv har en central rolle at spille.

Et godt og velfungerende forsikringssystem er en forudsætning for snart sagt al økonomisk aktivitet i et moderne samfund. Hvad enten det er investering i nye bygninger, investering i nyt produktions-apparat, i udvikling af nye produkter eller i samhandel og transport. Et moderne forsikringssystem giver den tryghed og den sikkerhed, der skal til, for at virksomheder og husholdninger tør disponere og sætte gang i aktiviteter. På linje med velfærdsstatens sikkerhedsnet.

Vi er måske ikke den vigtigste del. Men vi er en nødvendig forudsætning for vækst.

Vi har også en vigtig rolle som investorer. Forsikringsselskaber og ikke mindst pensionskasser administrerer store summer, som investeres i en bred vifte af aktiviteter. Vi vil gerne i dag sætte pensionsopsparingens bidrag til vækst til debat. Nogle efterlyser endnu større investeringslyst i små og mellemstore virksomheder. De virksomheder, som ikke længere kan opnå finansiering via bankerne.

Regeringen har i sidste uge offentliggjort en vækstpakke. Den har også elementer, der bejler til pensionskundernes penge. Vi vil diskutere, om der er et reelt finansieringsproblem, eller om det lave investeringsniveau snarere er udtryk for et konjunkturproblem.

Og så vil vi sætte fokus på, hvordan vi i samarbejde med det offentlige kan bidrage til at udbygge infrastrukturen og højne produktiviteten i samfundet.

Vi glæder os til nogle interessante diskussioner. Men først vil jeg knytte nogle kommentarer til den aktuelle situation i vores branche.

Forsikring

I forsikringsselskaberne har vi været nogenlunde upåvirket af krisen. Selv om den lave vækst sætter sig spor i præmieindtægterne, så er vi i langt højere grad afhængige af skadesomfanget og af omkostningsstyringen.

I de seneste par år har vi haft en gunstig indtjening trods stagnation i indtægterne og trods parret, Allan og Bodil, den 3. og 4. største storm nogensinde. Forklaringen er, at vi har formået at holde omkostningerne helt i ro og sikret fornuftig genforsikring.

Når det går godt, er der straks nogen, der siger: Mangel på konkurrence. Også denne gang. Men det er ikke rigtigt.

Der er mange indikatorer, der peger på effektiv konkurrence i markedet: Kunderne har mange selskaber at vælge imellem, mobiliteten på markedet er høj, blandt de højeste i Europa og vi har de mest tilfredse kunder i Norden. Og så er vores branche præget af høj produktivitet og innovation. Det fremgår blandt andet af produktivitetskommissionens analyse af servicebranchen.

Skadeselskaberne udbetaler hvert eneste år over 40 mia. kr. i erstatning til danskerne. Og alene for bygningskader behandler vi omkring 250.000 skader om året. Men det er især 3000 sager, der har vakt opmærksomhed. Næmlig dem fra stormfloden i december 2013. Stormflodsordningen er en offentlig ordning. Den administreres efter regler fastsat af Folketinget, men det os, der har stået for skadesbehandlingen. Stormfloden viser, at politikerne lader sig påvirke, når der er borgere, der er kommet i nød. Det er jo et politisk valg, hvordan borgerne skal dækkes. Vi administrerer blot reglerne i stormflodsordningen.

Begivenheden illustrerer flere ting: Den viser, at klimaforandringerne i stigende grad påvirker os gennem spektakulære vejrfænomener. Vi rammes tilsyneladende af naturkatastrofer som aldrig før, og vi bør sætte kraftigt ind med forebyggelse, så skaderne minimeres. Derfor har vi også indgået en partnerskabsaftale med miljøministeriet og et samarbejde med 70 af landets kommuner om klimaforebyggelse.

Og så viser stormfloden endnu en gang, at vi som forsikringsbranche er i stand til at klare opgaven. Vi skal ikke underkende generne for de husejere, der er blevet ramt af stormflod. Men vi har det nødvendige beredskab til at håndtere disse situationer og bidrage til at løfte den samfundsopgave, det er, at rydde op efter naturkatastrofer.

Pension

Pensionsmarkedet var i 2013 præget af tre ting: den lave rente, bevægelsen væk fra de traditionelle garantier og ændrede skatteregler. Så derved adskiller 2013 sig såmænd ikke så meget fra de seneste år.

Det er en udfordring for pensionselskaberne at skaffe stabile og høje afkast til kunderne i et marked, hvor den risikofrie rente er afløst af en rentefri risiko. Alligevel lykkedes det også nogenlunde i 2013. Resultatet var båret af pæne aktieafkast, mens der var tab på obligationer og på afdækningsinstrumenterne.

Det lave renteniveau er medvirkende til, at interessen for markedsrenteprodukter er stigende. Kunderne har opdaget, at sikkerheden ved garantierne også kan have en pris, nemlig lavere forventet pension. I 2013 oplevede vi for første gang, at indbetalingerne til markedsrenteprodukter oversteg indbetalinger til de traditionelle garantiprodukter. Målt på formuen – hvor mange penge, der er hensat til pension - fylder de garanterede produkter dog stadig 3 gange så meget som markedsrenteprodukterne.

Bevægelsen i retning af markedsrenteprodukter har også skærpet opmærksomheden om vilkårene ved omvalg. Vi har fået ny lovgivning, der fremover giver kunderne ret til omvalgsbonus – ud over den aftalte flytteværdi – hvis omvalget sker på selskabets initiativ. Præcis hvad det betyder, er ikke altid klokkeklart. Men det er godt, hvis selskaber og kunder ved, hvad de har at rette sig efter. Det forebygger konflikter. Vi skal blot huske på, at værdien af en garanti svinger meget og påvirkes af mange ting, fx ændringer i rentekurven og i anden offentlig regulering. Så vi må nok desværre stadig forudse, at journalister og såkaldte eksperter også fremover kan lave historier, hvor det havde været bedre at vælge anderledes. Bagklogskabens lys er som bekendt altid det klareste.

Det tredje, der har påvirket markedsudviklingen i 2013 er skattereglerne. De samlede pensionsindbetalinger er faldet en smule, godt nok ikke hos os, men hos bankerne. Det skyldes uden tvivl afskaffelsen af kapitalpensioner og indførelsen af aldersopsparing. Kunderne reagerer på de mange ændringer i skattereglerne.

Samspilsproblemerne

Vi har stadig et godt pensionssystem i Danmark. Det nyder international anerkendelse, og det har bred opbakning i befolkningen. Pensionssystemet er robust og bæredygtigt. Men danskernes støtte må ikke tages for givet. Det skal kunne betale sig at spare op til pension.

Det stiller krav - ikke alene til skattesystemet, men også til modregningsreglerne for offentlige ydelser. For en bred gruppe borgere kan det ikke betale sig at spare op, når de kommer tilstrækkelig tæt på pensioneringstidspunktet. Der er ikke noget incitament til at spare op. Tværtimod kan det betale sig at fremskynde pensionen og trække sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet. Begge dele er i lodret strid med erklærede regeringsmålsætninger.

Kun svigtende tillid til folkepensionen og reglernes kompleksitet er skyld i, at danskerne endnu ikke har skiftet adfærd. Og det er vel at mærke ikke vores pensioner, der gør det kompliceret. Det er de offentlige tilskudsregler.

De mere gennemgribende løsninger kræver lange overgangsordninger. Fx obligatorisk opsparing for restgruppen. Her tager det 40-50 år, før problemet er løst.

Det kan vi ikke vente på. Allerede dem, der er 55-65 år i dag, har problemet. Det er ikke rimeligt, at folk med almindelige indkomster, der sparer op til pension, i realiteten betaler en væsentlig højere skat end de højstlønnede på topskat. Og løsningen er jo ikke, at de holder op med at spare op eller trækker sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet.

Derfor er vi nødt til at se på modregningsreglerne i det offentlige system.

Løsningerne er ikke simple. Vi har i F&P gennem det sidste års tid arbejdet med problemstillingen, analyseret problemet og arbejdet med forskellige løsninger. I den – meget positive - dialog vi har haft med fx en lang række politikere, herunder de centrale ministre, har vi klart understreget, at der ikke var nogle lette snuptagsløsninger. Det her kræver grundige overvejelser.

Derfor er jeg glad for, at skatteministeren i går annoncerede, at der vil blive nedsat et udvalg – en pensionskommission – der skal se på problemet.

Det er et vigtigt område. Og det er vigtigt at det gennemtrekkes grundigt. Derfor er en kommission, der kommer hele vejen rundt og får gennemanalyseret forskellige løsningsmodeller præcis det vi har brug for.

Vi ser frem til arbejdet og medvirker gerne.

Forbrugerværktøjer

I F&P har vi igennem en del år arbejdet målrettet for at give forbrugerne bedre værktøjer til at forstå og overskue deres forsikringer og pensioner.

Vi er kommet rigtig langt i det arbejde. Både på forsikringsområdet og på pensionsområdet.

Vi er i øjeblikket ved at forbedre Forsikringsguiden, så forbrugerne kan få et endnu lettere overblik over selskabernes tilbud. Både på pris, dækning, selvrisiko og andre parametre. Det er ikke seriøst kun at fokusere på prisen, når det drejer sig om forsikring. Det er ikke god forbrugervejledning. Og det er skidt for samfundet, hvis ensidig priskonkurrence fører til dårligere forsikringsdækning, sådan som man har set det i andre lande.

På pensionsområdet har vi har vi fået gennemført en ekstern evaluering af vores forbrugerværktøjer på foranledning af Erhvervs- og Vækstministeriet. Vi har ikke noget at skamme os over – og så er det sagt på jysk.

Undersøgelsen viser, at der ikke er nogen områder, hvor forbrugerne ikke bliver hjulpet – enten af branchens initiativer eller af de oplysninger, som kunderne får direkte fra selskaberne. Der er ikke nogen grundlæggende kundebehov, der ikke er dækket.

I sammenligning med andre lande, ligger vi i front i Danmark. Vi har udviklet unikke løsninger som PensionsInfo og Fakta om Pension, som er enestående og som andre lande henter inspiration fra.

Faktisk ved danskerne mere om deres pensionsordninger i forsikrings-selskaber og pensionskasser og føler sig bedre informeret om vores ordninger end om offentlige ordninger, herunder også folkepensionen.

I dag er udfordringen ikke, at danskerne mangler information.

Informationen kan gøres lettere tilgængelig, og det arbejder vi på. Men den største udfordring er danskernes generelle finansielle forståelse og deres interesse i at bruge tid på de her ting. Det er en udfordring, som vi ikke kan løse alene.

Vækst gennem investering

Nu til temaet! Vækst gennem investering. Meget er de senere år blevet sagt om investeringer samt pensionsbranchens rolle og ansvar. Og ikke alt er lige rigtigt, noget er decideret forkert!

Jeg vil derfor godt kridte banen op for diskussionen, som jeg ser den.

Danmark – lav vækst og ikke attraktiv som investeringsland

Vi er ved at have overstået den værste økonomiske krise siden 2. verdenskrig målt ved faldet i BNP. Der er små og spirende tegn på optimisme blandt forbrugerne – navnlig positive forbrugerforventninger og pæne boligprisstigninger i de større byer. Men når det er sagt, er hovedindtrykket stadig en økonomi i slæbe gear. Især serviceerhvervene og byggeriet, der står for $\frac{3}{4}$ af den private beskæftigelse, holdes i et jerngreb af lav indenlandsk efterspørgsel.

Derfor er det ikke overraskende, at investeringerne er på et lavt niveau. Mange har hæftet sig ved, at nettoinvesteringerne – investeringerne fratrukket afskrivninger – er negative. Vi tærer mao. på vores kapitalapparat! Men investeringerne er ikke specielt lave i forhold til niveauet for produktionen. Og når den indenlandske efterspørgsel begynder at vokse igen, vil investeringerne stige.

Det er imidlertid ikke mit budskab, at øget efterspørgsel løser alle problemer. Der er tegn på alvorlige og grundlæggende problemer for investeringsklimaet i Danmark.

Det er bekymrende, at danske virksomheder i stor stil investerer i produktion og arbejdspladser i udlandet. Mens Danmark stagnerer. En nyere undersøgelse – omtalt i Berlingske Tidende - ser på de 23 største danske selskabers omsætning samt beskæftigelse i Danmark og udlandet i årene 2008-13. Vi taler om virksomheder som Carlsberg, Danfoss, Danish Crown osv.

De 23 selskaber har skabt 62.000 ekstra arbejdspladser i udlandet. Mens 18.000 danske job er forsvundet i selskaberne siden 2008.

Konklusionen er velkendt og gentaget mange gange – men den er ikke desto mindre rigtig: Omkostningsniveauet har i en globaliseret verden betydning for, hvor virksomheder placerer deres produktion. Og dermed også betydning for, hvilke lande og regioner, der vil opleve vækst og beskæftigelse. Og hvilke der stagnerer som Danmark.

Det kan sammenfattes kort og præcist: Problemet er, at økonomien vokser for langsomt; men også, at Danmark ikke er et attraktivt investeringsland.

Ikke tegn på kreditklemme

Flere har talt om kreditklemme som årsag til de lave investeringer. Intet tyder på, at der er en generel kreditklemme – de gode projekter kan typisk få finansiering i bankerne. Det indtryk bekræftes, når Danmarks Statistik spørger virksomhederne om årsagen til evt. begrænsninger i produktionen. De anfører typisk lav efterspørgsel og sjældent mangel på kredit.

Pensionsformuen arbejder allerede for dansk vækst og beskæftigelse – og vi vil gerne forstærke indsatsen

Krisen har været hård ved bankerne og ikke så meget os. Derfor er der også forslag om, at pensionselskaberne skal investere i små og mellemstore virksomheder. Især dette segment er afhængig af fremmedkapital, og historisk er det formidlet via pengeinstitutterne. Men Tilsynets skrappe krav til bankernes hensættelser på erhvervsudlån kan have ramt her.

Allerede her blinker alle advarselssignaler. Hvorfor skal pensionselskaber investere i de virksomheder og brancher, som Tilsynet opfatter som særligt risikable og derfor straffer bankerne for at investere i? Logikken er ikke helt klar.

Når det er sagt, skal hovedbudskabet ikke misforstås: Forsikrings- og pensionsbranchen bidrager allerede til investeringer og vækst i Danmark. Og vi vil gerne forstærke indsatsen, hvis afkastet matcher risikoen, og der er den fornødne transparens – eller sagt på dansk: Vi vil rigtig gerne vide, hvad vi investerer i.

Pensionsformuen er investeret direkte i danske virksomheder, især investeringer i aktier, erhvervsobligationer, Dansk Vækstkapital og direkte långivning til virksomheder. Vores bud er, at ca. 220 mia. kr. er investeret direkte i danske virksomheder og byggeri.

Jeg forstår godt politikernes ønske om flere pensionsmidler i danske virksomheder. Politikerne skal så også forstå pensionselskabernes verden. Vi er – i kraft af § 158 i lov finansiel virksomhed – forpligtet til først og fremmest at varetage pensionsopsparernes interesse. Det er deres penge, og vi skal sikre dem de størst mulige pensioner.

Jeg vil godt fremhæve to andre – måske lidt oversete - områder, hvor pensionsformuen også før en forskel.

OPP får langsomt større og større betydning i Danmark. Senest har region Syddanmark og 3 pensionselskaber tegnet kontrakt om at bygge, vedligeholde og drive et psykiatrisk hospital. Her leverer pensionselskaberne ikke kun kapital, men også risikostyring, projektering og vedligeholdelse. Nøgleordet er totaløkonomi. En havnetunnel i København kunne blive det næste større OPP-projekt.....

Indirekte arbejder pensionsformuen for dansk vækst og beskæftigelse ved, at de store beholdninger af danske stats- og realkreditobligationer sikrer lavt renteniveau. Det var især mærkbart, da finanskrisen var på sit højeste. Da holdt de lave danske renter hånden under den skrøbelige økonomi.

Mine konklusioner om temaet vækst og investeringer – som jeg gerne ser udfordret og trykprøvet resten af formiddagen – er:

- i) Muligheden for at tegne forsikringer er en forudsætning for mange investeringer i både erhvervsliv og husholdninger.
- ii) Det lave investeringsniveau i dansk økonomi afspejler konjunkturerne og et højt omkostningsniveau, ikke mangel på risikovillig kapital
- iii) Pensionsformuen arbejder allerede for dansk vækst og beskæftigelse. Og vi vil gerne investere endnu mere, hvis betingelserne er de rigtige.

Tak!